

Til Teknik- og Miljøudvalget

Opsummering: Afsluttende statusrapport for Politik for Udsatte Byområder 2017-2025

Københavns Kommunes Politik for Udsatte Byområder blev vedtaget af Borgerrepræsentationen den 22. juni 2017. Hvert andet år aflægges status på politikens målsætninger og her fremlægges sidste status: Statusrapport 2025.

Resume

Politik for udsatte Byområder 2017-2025 dækker alle syv forvaltninger, og der er opsat i alt 18 politiske målsætninger. Statusrapport for Politik for Udsatte Byområder 2017-2025 beskriver udviklingen og fremdrift frem til i dag for den centrale milepæl i politikken om en halvering af udsatte byområder i forhold til 2017 - samt for de 18 mål. Overordnet set er det gået fremad på mange af målene, men der er fortsat et arbejde frem mod en by uden udsatte byområder. Statusrapporten er til orientering.

Politik for Udsatte Byområder

Københavns Kommune har på tværs af de syv forvaltninger haft en Politik for Udsatte Byområder siden 2011, og denne blev senest revideret i 2017. Politikken rammesætter Københavns Kommunes arbejde med områder i byen, hvor den sociale udsathed er størst. I politikken fra 2017 måles på andel beboere udenfor arbejdsmarkedet, uden uddannelse, med lav indkomst, med ikke-vestlig herkomst samt boligareal pr. beboer.

Politiken fra 2017 indeholder en milepæl for 2025 om, at de udsatte byområder skal være halvt så udsatte, som de var i 2017. Politiken dækker alle syv forvaltninger, der har strategiske målsætninger, der monitoreres på. Målene fastsat i 2017 er følgende:

1. Højere fagligt niveau blandt eleverne (Børne- og Ungdomsforvaltningen)
2. Færre udsættelser (Socialforvaltningen)
3. Øget lighed i sundhed (Sundheds- og Omsorgsforvaltningen)
4. Færre børn med sproglige vanskeligheder (Børne- og Ungdomsforvaltningen)
5. Færre unge kriminelle (Socialforvaltningen)

16-01-2025

Sagsnummer I F2
2024 - 12963

Dokumentnummer i F2
176208

Sagsnummer eDoc
2024-0220429

Rådhussekretariatet
Rådhuspladsen 1
1550 København V

EAN-nummer
5798009809452

6. Flere borgere over 30 år kommer i job og uddannelse (Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen)
7. Flere børn går i dagtilbud (Børne- og Ungdomsforvaltningen)
8. Færre unge oplever diskrimination (Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen)
9. Flere unge få en uddannelse (Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen + Børne- og Ungdomsforvaltningen)
10. Bedre byliv i de udsatte byområder (Teknik- og Miljøforvaltningen)
11. Flere børn og unge skal være aktive i kultur i fritidslivet (Kultur- og Fritidsforvaltningen)
12. Færre utrygge (Økonomiforvaltningen)
13. Mere medborgerskab i de udsatte byområder (Teknik- og Miljøforvaltningen)
14. Færre unge oplever social kontrol (Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen)
15. Flere borgere stemmer til kommunalvalg (Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen)
16. Mere sammenhængende by (Teknik- og Miljøforvaltningen)
17. Mere blandet boligmasse (Kultur- og Fritidsforvaltningen)
18. Mere attraktive boliger af tidssvarende kvalitet (Teknik- og Miljøforvaltningen).

Status

Der måles udsathed på fem kriterier: Uden uddannelse, ikke-vestlig herkomst, lav indkomst, uden for arbejdsmarkedet og boligareal per person. Statusrapporten viser, at der er fremgang, men at kommunen er langt fra at nå milepælen.

Siden 2017 har der i København været en positiv udvikling i forhold til at færre københavnere i dag er udenfor arbejdsmarkedet, andelen med uddannelse er steget ligesom boligarealet pr. beboer. Udviklingen har slået stærkere igennem i de udsatte byområder, hvilket har bidraget til at mindske forskellen i udsathed mellem de udsatte byområder og resten af København.

Derfor er de udsatte byområder blevet mindre udsatte og har nærmet sig resten af København, om end milepælen om at halvere udsatheden endnu ikke er indfriet. Samlet set er Københavns Kommune kommet en tredjedel (34,6%) af vejen frem mod en by med halvt så udsatte byområder.

Status på politikens 18 målsætninger

Udviklingen har været positiv for hovedparten af de 18 politiske målsætninger. Det gælder særligt:

- Højere fagligt niveau blandt folkeskolens elever i de udsatte byområder
- Færre udsættelser af bolig i de udsatte byområder
- Øget lighed i sundhed i de udsatte byområder

- Færre børn med sproglige vanskeligheder i de udsatte byområder
- Færre unge kriminelle i udsatte byområder
- Flere børn i de udsatte byområder går i dagtilbud
- Flere unge i de udsatte byområder får en uddannelse
- Flere børn og unge i udsatte byområder skal være aktive i kultur- og fritidslivet
- Bedre byliv i de udsatte byområder
- Mere sammenhængende by
- Mere attraktive boliger af tidssvarende kvalitet i de udsatte byområder

Udviklingen viser en mindre fremgang i forhold til følgende:

- Flere borgere over 30 år i udsatte byområder kommer i job og uddannelse
- Færre utrygge i de udsatte byområder
- Mere blandet boligmasse i de udsatte byområder

Endelig viser udviklingen ingen fremgang eller utilstrækkelig datakvalitet i forhold til:

- Færre unge i de udsatte byområder oplever diskrimination
- Mere medborgerskab i de udsatte byområder
- Færre unge i de udsatte byområder oplever social kontrol
- Flere borgere i udsatte byområder stemmer til kommunalvalg

Karsten Biering Nielsen
Vicedirektør

Bilag

Bilag 4: Afsluttende Statusrapport for Politik for Udsatte Byområder
2017-2025

AFSLUTTENDE
STATUSRAPPORT 2025

**POLITIK FOR
UDSATTE BYOMRÅDER**

AFSLUTTENDE STATUSRAPPORT FOR POLITIK FOR UDSATTE BYOMRÅDER (2017-2025)

INDHOLDSFORTEGNELSE

Afsluttende statusrapport for Politik for Udsatte Byområder (2017-2025)	1
Resume	2
Politik for Udsatte Byområder.....	2
Konklusion	2
Status på Milepæl 2025 – de udsatte byområder skal være halvt så udsatte	2
Status på Københavns Kommunes 18 politiske mål.....	3
Udvikling i udsathed	4
Udvikling på politiske målsætninger	7
Den understøttende tilgang	10
Mål 1: Højere fagligt niveau blandt eleverne i de udsatte byområder	10
Mål 2: Færre udsættelser i de udsatte byområder	11
Mål 3: Øget lighed i sundhed i de udsatte byområder.....	12
Mål 4: Færre børn med sproglige vanskeligheder i de udsatte byområder.....	13
Mål 5: Færre unge kriminelle i udsatte byområde.....	14
Mål 6: Flere borgere over 30 år i udsatte byområder kommer i job og uddannelse.....	15
Mål 7: Flere børn i de udsatte byområder går i dagtilbud	16
Mål 8: Færre unge i de udsatte byområder oplever diskrimination	17
Mål 9: Flere unge i de udsatte byområder får en uddannelse	19
Den lokalt organiserende tilgang	21
Mål 10: Bedre byliv i de udsatte boligområder.....	21
Mål 11: Flere børn og unge i kultur- og fritidslivet.....	24
Mål 12: Færre utrygge i de udsatte boligområder	26
Mål 13: Mere medborgerskab i de udsatte byområder	27
Mål 14: Færre unge i de udsatte byområder oplever social kontrol.....	30
Mål 15: Flere borgere i udsatte byområder stemmer til kommunalvalg.....	31
Den strukturelle tilgang.....	32

Mål 16: Mere sammenhængende by	32
Case: Kulbaneparken	32
Mål 17: Mere blandet boligmasse i de udsatte byområder	33
Mål 18: Mere attraktive boliger af tidssvarende kvalitet i de udsatte byområder	34
Status: Tidssvarende grønne friarealer - Renoverede gårdhaver	37
Case: Fremtidens Gårdhaver	37

Resume

Statusrapport for Politik for Udsatte Byområder 2017-2025 beskriver udviklingen og fremdrift frem til i dag for den centrale milepæl i politikken samt de 18 politiske målsætninger. Overordnet set er det gået fremad, men der er fortsat et arbejde mod en by uden udsatte byområder. Statusrapporten er til orientering.

POLITIK FOR UDSATTE BYOMRÅDER

Politik for Udsatte Byområder har siden vedtagelsen i 2017 rammesat Københavns Kommunes arbejde med områder i byen, hvor den sociale udsathed er størst. Det måles på andel beboere udenfor arbejdsmarkedet, uden uddannelse, med lav indkomst, med ikke-vestlig herkomst samt boligareal pr. beboer.

Politiken indeholder en visionær milepæl for 2025 om, at de udsatte byområder skal være halvt så udsatte, som de var i 2017. Derudover skal 18 konkrete målsætninger adressere de komplekse udfordringer med fx manglende uddannelse og beskæftigelse, til ikke-alderssvarende sproglige udvikling, over utryghed, til lav valgdeltagelse, diskrimination og fysisk isolerede byområder.

Politik for Udsatte Byområder har samlet kommunens syv forvaltninger. Samarbejdet har taget udgangspunkt i en bystrategisk tilgang, der går på tre ben - at skabe en socialt sammenhængende by ved 1) lokalt organiserende indsats, 2) ved at fokusere på understøttende velfærdsindsatser og 3) via varige fysiske forandringer.

Konklusion

Det er gået fremad med udviklingen i de udsatte byområder, men der er fortsat store forskelle i byen.

STATUS PÅ MILEPÆL 2025 – DE UDSATTE BYOMRÅDER SKAL VÆRE HALVT SÅ UDSATTE

Ved vedtagelsen af Politik for Udsatte Byområder satte man en ambitiøs milepæl om at de udsatte byområder i 2025 skulle være halvt så udsatte som i 2017. Dette er målt i forhold til resten af København, for at sætte fokus på de forskelle, der er i byen og komme nærmere på visionen om et København uden udsatte byområder. Udsathed måles på fem databaserede udpegningskriterier, der i kombination med hinanden giver en øget social udsathed:

- Andel beboere udenfor arbejdsmarkedet

- Andel beboere uden uddannelse
- Andel beboere med lav indkomst
- Andel beboere med ikke-vestlig herkomst
- Boligareal pr. beboer

Siden 2017 har der både i de udsatte byområder og i resten af København været en positiv udvikling i andelen af beboere udenfor arbejdsmarkedet, andelen uden uddannelse og boligarealet pr. beboer. Udviklingen har dog været mere positiv i de udsatte byområder, hvilket har bidraget til at mindske forskellen i udsathed mellem de udsatte byområder i forhold til resten af byen.

Således er de udsatte byområder blevet mindre udsatte og har nærmet sig resten af København, om end den visionære målsætning om at halvere udsathed endnu ikke er indfriet. Samlet set er Københavns Kommune kommet en tredjedel (34,6%) af vejen frem mod en by med halvt så udsatte byområder.

STATUS PÅ KØBENHAVNS KOMMUNES 18 POLITISKE MÅL

For de 18 politiske målsætninger er udviklingen overordnet positiv. For 14 ud af de 18 mål er der sket en fremgang i de udsatte byområder siden 2017, og ud af disse har 11 opnået betydelig fremgang i målsætninger om niveauet af forbedring. For de resterende 4 mål, er indikatorerne enten usikre pga. datamangel, eller har ikke vist nogen signifikant fremgang.

De målsætninger, som har opfyldt deres målsætninger, er følgende 11 mål:

- Højere fagligt niveau blandt folkeskolens elever i de udsatte byområder
- Færre udsættelser af bolig i de udsatte byområder
- Øget lighed i sundhed i de udsatte byområder
- Færre børn med sproglige vanskeligheder i de udsatte byområder
- Færre unge kriminelle i udsatte byområder
- Flere børn i de udsatte byområder går i dagtilbud
- Flere unge i de udsatte byområder får en uddannelse
- Flere børn og unge i udsatte byområder skal være aktive i kultur- og fritidslivet
- Bedre byliv i de udsatte byområder
- Mere sammenhængende by
- Mere attraktive boliger af tidssvarende kvalitet i de udsatte byområder

De målsætninger, som har fået fremgang, men ikke har nået sine målsætninger, er følgende tre mål:

- Flere borgere over 30 år i udsatte byområder kommer i job og uddannelse
- Færre utrygge i de udsatte byområder
- Mere blandet boligmasse i de udsatte byområder

De målsætninger, som ikke har nået sine mål, er følgende fire mål:

- Færre unge i de udsatte byområder oplever diskrimination

- Mere medborgerskab i de udsatte byområder
- Færre unge i de udsatte byområder oplever social kontrol
- Flere borgere i udsatte byområder stemmer til kommunalvalg

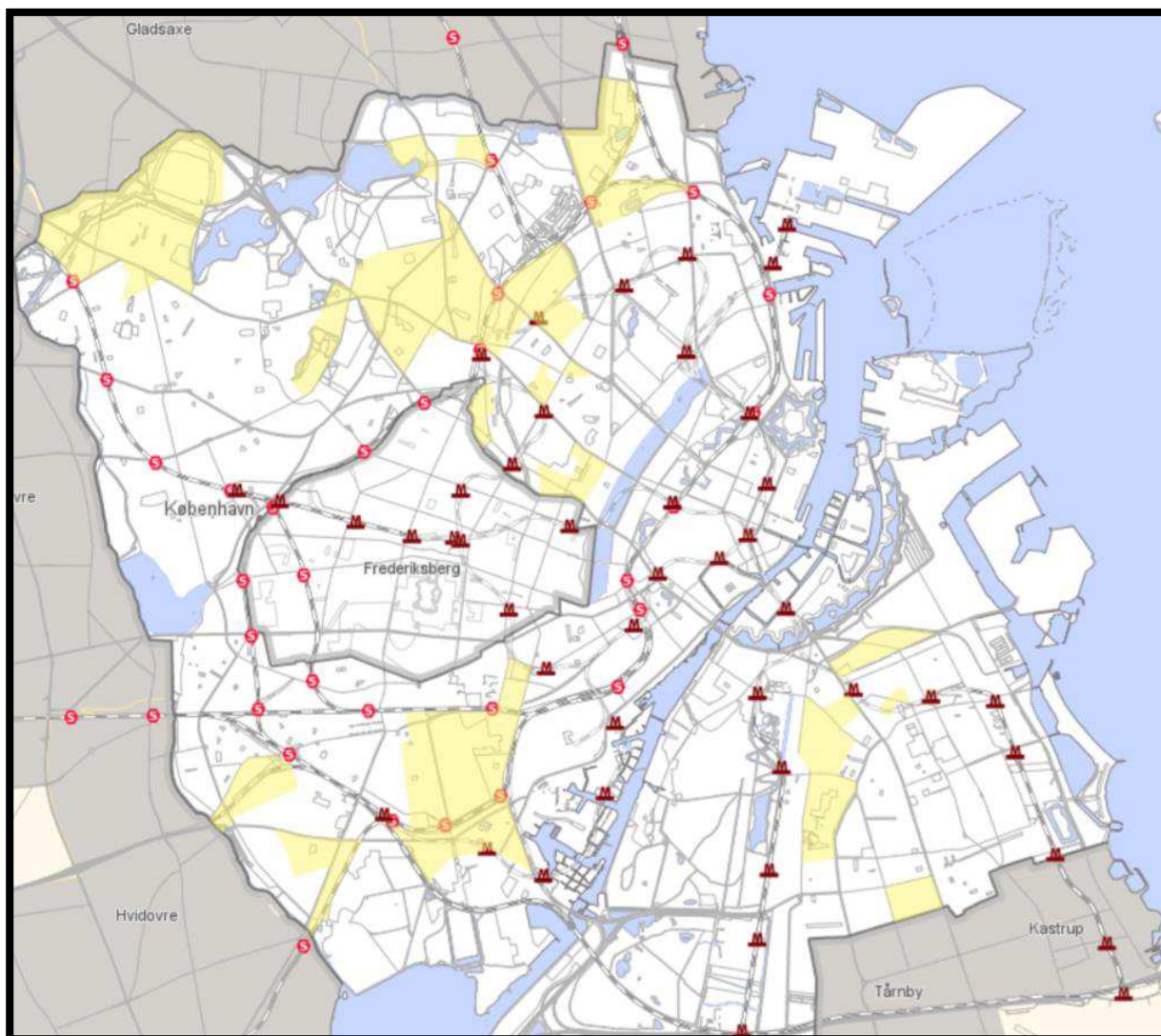
Nedenfor gennemgås først udviklingen på udsathed i de udsatte byområder, dernæst på de 18 politiske mål-sætninger.

UDVIKLING I UDSATHED

De mest udsatte steder i byen

I Figur 1 nedenfor fremgår Københavns Kommunes udsatte byområder. De udsatte byområder er udpeget på baggrund af en databaseret screening. De områder, der får den højeste score på fem udpegningskriterier, kategoriseres som udsatte. De kriterier, der screenes på, er manglende tilknytning til arbejdsmarkedet, lav indkomst, manglende uddannelse, ikke-vestlig herkomst samt lavt boligareal. Kriterierne giver i kombination en øget sandsynlighed for at være udsat. Antal og omfang af de udpegede områder har været stabilt i perioden 2021-2025.

Figur 1: Udsatte byområder i Københavns Kommune*

**I figuren vises de områder, der er udpeget som udsatte i perioden fra 2021-2025. Udpegningen af udsatte byområder skal ifølge Politik for Udsatte Byområder ske hvert 4. år, så der sikres fokus på mest udsatte byområder. Nyudpegningen i 2021 resulterede i at to mindre områder faldt ud, idet de ikke længere var udsatte. Samtidig kom tre nye, mindre områder til. Overlappet mellem udpegningerne i 2017 og 2021 er dog meget stort, og det vurderes ikke at have afgørende indflydelse for den overordnede udvikling i hverken udpegningskriterierne eller de 18 delmål.*

Forskellen i byen er blevet mindre

Politik for Udsatte Byområder fokuserer på at mindske forskellen mellem de udsatte byområder og det resterende København. Forskellen mellem de udsatte byområder og resten af København er mindsket på alle fem kriterier og viser dermed en positiv udvikling. Særligt tydeligt er fremgangen ift. uddannelse og beskæftigelse. I 2017 var forskellen i uddannelse 12,4%; i 2024 er forskellen nede på 5,7%. For beskæftigelse er udviklingen gået fra 8,4% i 2017 til at forskellen er på 5,7% i 2024.

Det går den rigtige vej – men der er et stykke vej til målet

Ser man nærmere på målopfyldelse i forhold til den visionære Milepæl 2025 (dvs. at forskellen mellem den udsatte by og det resterende København skulle halveres fra 2017), fremgår det af Tabel 1 nedenfor, hvordan udviklingen har været siden 2017. I første kolonne fra venstre kan man se forskellen mellem den udsatte by og resten af København i 2017, og i efterfølgende kolonne kan man se forskellen som den ser ud i 2024. Sidste kolonne viser, hvor stor en andel af målet som Københavns Kommune er kommet i 2024 frem mod den visionære milepæl. Samlet set viser gennemsnittet af fremgangen, at Københavns Kommune har nået lidt over en tredjedel af sin målsætning – 34,6%.

Tabel 1: Forskel i udpegningskriterierne mellem udsatte byområder og resten af København

	Forskel i 2017 (pct.-point)	Forskel i 2024 (pct.-point)	Hvor langt Københavns Kommune er kommet frem mod visionær mile- pæl 2025
Gennemsnitligt bolig- areal pr. beboer (m²)	6,0	5,6	13,3%
Andel udenfor arbejds- markedet	8,4	5,7	64,3%
Andel med lav indkomst	10,1	8,5	31,4%
Andel med ikke-vestlig herkomst	21,4	19,9	14%
Andel uden uddannelse	12,4	9,3	50%
Gennemsnit af alle mål	11,7	9,8	34,6%

I Tabel 2 nedenfor kan man nærmere se tallene for de enkelte udpegningskriterier, særskilt for hhv. de udsatte byområder og resten af byen. Her ses der altså ikke på forskellene mellem udsat by og resten af København, men på udviklingen i de udsatte byområder og resten af København hver for sig.

I tabellen kan man se udviklingen øverst fra 2017 og til nederst i 2024-tal. Nederste række opsummerer udviklingen fra 2017-2024. Særligt andelen udenfor arbejdsmarkedet og uden uddannelse været i fremgang, med hhv. 5 procentpoint og 11,7 procentpoint færre i de udsatte byområder sammenlignet med 2017. Udviklingen har også været positiv i resten af København, om end med mindre fald end i de udsatte byområder – hhv. 2,3% og 8,6%. Boligarealet pr. beboer er steget en smule i perioden, med hhv. 1 m² i de udsatte områder og 0,6 m² i resten af København. Omvendt er både andelen med lav indkomst, samt andelen med ikke-vestlig herkomst steget i de udsatte områder i perioden, hvilket også er tilfældet i resten af København.

Tabel 2: Udvikling i enkelte udpegningskriterer

År	Gennemsnitligt boligareal pr. beboer (m2)		Andel udenfor arbejdsmarkedet (%)		Andel med lav indkomst (%)		Andel med ikke-vestlig herkomst (%)		Andel uden ud-dannelse (%)	
	Udsat by	KBH	Udsat by	KBH	Udsat by	KBH	Udsat by	KBH	Udsat by	KBH
2017	35,6	41,6	22,3	13,9	41,4	31,3	29,9	8,5	30,1	17,7
2019	35	41,6	20,7	13,2	42,1	32,5	32,3	10	22,9	12,3
2021	36,2	42	18,7	12,5	43,9	34,7	31,7	10,9	20,9	10,6
2024	36,6	42,2	17,3	11,6	43,6	35,1	32,4	12,5	18,4	9,1
2017-2024	1	0,6	-5	-2,3	2,2	3,8	2,5	4	-11,7	-8,6

UDVIKLING PÅ POLITISKE MÅLSÆTNINGER

Mange målsætninger er opfyldt

Politik for Udsatte Byområder arbejder bystrategisk med tre tilgange til udsatte byområder – en understøttende tilgang, en lokalt organiserende tilgang samt en fysisk-strukturel tilgang. Københavns syv forvaltninger og deres respektive politiske udvalg har godkendt samlet 18 politiske målsætninger, der kan understøtte et København med byområder, der er mindre udsatte.

For de 18 målsætninger er udviklingen overordnet positiv. For 14 af målene er der sket en fremgang i de udsatte byområder siden 2017, og ud af disse har 11 opnået målsætninger om niveauet af forbedring. For de resterende fire mål er målene ikke opnået. Det skal bemærkes, at målsætningerne har forskellige succeskriterier; nogle målsætninger har fx et mål om at 'komme tættere på københavner-gennemsnittet', hvor andre har et mål om 'flere' eller en bestemt grænseværdi. Der siger kategorisering af mål opfyldelse/ikke-mål opfyldelse ikke i sig selv

noget om omfanget af fremgang. Det er værd at bemærke, at ingen af målsætningerne beskriver, at de udsatte byområder i dag skulle stå dårligere, end de gjorde i 2017.

Forklaring	Antal
Mål opnået	11
Forbedring, men ikke opnået	3
Ingen ændring/manglende data	4

Tabel 3 nedenfor giver en kort eksemplificering over de enkelte mål. Det er vigtigt at være opmærksom på, at der for hvert mål er flere indikatorer, end hvad der fremgår af tabel 3, som man bør orientere sig i, hvis man skal få den fulde forståelse af målfremgang og udviklingen. Målene gennemgås derfor enkeltvis under tabel 3, herunder med flere indikatorer end i oversigtstabellen, hvor de ansvarlige forvaltninger kommenterer på udviklingen.

Tabel 3: Status på forvaltningsspecifikke målsætninger

Mål	Status	Indikator	2017	2024	Forvaltning
Mål 1: Højere fagligt niveau blandt folkeskolens elever i de udsatte byområder		Karaktergennemsnit	5,5	6,5	Børne- og Ungdomsforvaltningen
Mål 2: Færre udsættelser af bolig i de udsatte byområder		Udsættelser	1,40%	0,60%	Socialforvaltningen
Mål 3: Øget lighed i sundhed i de udsatte byområder		Middellevetid	74,7 år	77 år	Sundheds- og Omsorgsforvaltningen
Mål 4: Færre børn med sproglige vanskeligheder i de udsatte byområder		Lav score i sprogttest	31,30%	21%	Børne- og ungdomsforvaltningen
Mål 5: Færre unge kriminelle i udsatte byområder		Andel af unge kriminelle	56%	42%	Socialforvaltningen
Mål 6: Flere borgere over 30 år i udsatte byområder kommer i job og uddannelse		Andel på offentlig ydelse	20,70%	11,30%	Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen
Mål 7: Flere børn i de udsatte byområder går i dagtilbud		Andel 2-årige i dagtilbud	88,80%	92,40%	Børne- og Ungdomsforvaltningen
Mål 8: Færre unge i de udsatte byområder oplever diskrimination		Unge der oplever diskrimination	30,10%	28,7%*	Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen
Mål 9: Flere unge i de udsatte byområder får en uddannelse		Starter på ungdomsuddannelse	75,80%	86,10%	Børne- og Ungdomsforvaltningen
Mål 10: Bedre byliv i de udsatte byområder		Oplever lokalområdet som levende	61,70%	69,90%	Teknik- og Miljøforvaltningen
Mål 11: Flere børn og unge i udsatte byområder skal være aktive i kultur- og fritidslivet		Antal deltagere/fremmøder på Feriecamp	21.536	48.264	Kultur- og Fritidsforvaltningen
Mål 12: Færre utrygge i de udsatte byområder		Utrygge i aften- og nattetimerne	28%	19%	Økonomiforvaltningen

Mål 13: Mere medborgerskab i de udsatte byområder		Oplever gode muligheder for involvering	44,90%	28,60%	Teknik- og Miljøforvaltningen
Mål 14: Færre unge i de udsatte byområder oplever social kontrol		Unge der oplever social kontrol	7,35%	6,17%*	Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen
Mål 15: Flere borgere i udsatte byområder stemmer til kommunalvalg		Valgdeltagelsen ved kommunalvalg	56,40%	56,15%*	Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen
Mål 16: Mere sammenhængende by		Overgange pr. km barriere	2,8	3,5	Teknik- og Miljøforvaltningen
Mål 17: Mere blandet boligmasse i de udsatte byområder		Antal private boliger øges med 2500	33678	34457	Økonomiforvaltningen
Mål 18: Mere attraktive boliger af tidssvarende kvalitet i de udsatte byområder		Boliger uden toilet og/eller bad	2921	1966	Teknik- og Miljøforvaltningen

*=tal for 2021

Den understøttende tilgang

Nedenfor gennemgås de mål, der har en understøttende tilgang til de udsatte byområder.

MÅL 1: HØJERE FAGLIGT NIVEAU BLANDT ELEVERNE I DE UDSATTE BYOMRÅDER

Børne- og Ungdomsforvaltningen

Ved denne målsætning afrapporteres der på karaktergennemsnittet i prøvefag ved folkeskolens 9. klasse. Udviklingen fra baseline data 2017 mod data 2024 ses i nedenstående tabel.

Indikator	Baseline 2017	Status 2021	Status 2024*
Karaktergennemsnittet i bundne prøvefag ved folkeskolens 9. klasseprøve nærmer sig niveauet for København	De udsatte byområder: 5,6 København: 6,8	De udsatte byområder: 6,2 København: 7,5	De udsatte byområder: 6,6 København: 7,6

* i status for 2024 bruges gennemsnittet for Folkeskolens Afgangseksamen, som beregnes inklusive udtræksfag, og hvor eleven skal have været til alle prøver for at få et karaktergennemsnit.

Forvaltningens kommentarer

Data viser en positiv udvikling i karaktergennemsnittet ved Folkeskolens Afgangseksamen i 9. klasse for elever i de udsatte byområder i København fra 2017 til 2024. Det samlede gennemsnit er steget og forskellen til resten af byen er mindsket. Gabet mellem de udsatte byområder og resten af byen er blevet mindre, idet gennemsnittet i de udsatte områder er steget fra 5,6 i 2017 til 6,6 i 2024, hvilket bringer dem tættere på Københavns samlede gennemsnit, der er steget fra 6,8 til 7,6 i samme periode. Disse resultater indikerer, at indsatserne for at styrke faglige kompetencer i de udsatte områder har haft en positiv effekt, og vi kan konkludere, at flere elever nu får et bedre fagligt fundament og dermed øgede muligheder for videre uddannelse.

Case

Forvaltningen arbejder med intensive læringsforløb og faglige handlingsplaner for at løfte elever i udsatte områder fagligt, socialt og personligt. Budget 2025 støtter dette med midler til skolefraværsgivere og en øget UU-indsats, hvilket skal mindske fravær og sikre overgangen til ungdomsuddannelser. Fordelingen af midler baseret på socioøkonomi samt hensigtsmæssig inddeling af skoledistrikter bidrager yderligere til at styrke chancelighed og faglighed i udsatte byområder.

MÅL 2: FÆRRE UDSÆTTELSE I DE UDSATTE BYOMRÅDER

Socialforvaltningen

Socialforvaltningen opgør antallet af varslede fagedudsættelser, herunder hvor stor en andel af varslingerne, der er sket på adresser i de udsatte byområder ift. det samlede antal boliger i de udsatte byområder sammenlignet med det øvrige København.

Indikator	Baseline 2017	Status 2021	Status 2024
Antallet af varslinger af fagedudsættelser i de udsatte byområder er faldet med 25%	Niveau for de udsatte byområder: 1,4%	Niveau for de udsatte byområder: 0,8%	Niveau for de udsatte byområder: 0,6%
	Niveau for København: 0,6%	Niveau for København: 0,3%	Niveau for København: 0,2%

Forvaltningens kommentarer

Statussen viser, at Socialforvaltningen har opnået målsætningen om, at antallet af varslinger af fagedudsættelser i de udsatte byområder skal være faldet med 25% over perioden. Ved seneste status i 2021 var niveauet for de udsatte byområder på 0,8 % i 2020 og niveauet for København var på 0,3 % i 2020. Data vedr. antallet af varslinger af fagedudsættelser i 2023 er indhentet via journaliseringssystemet DOMUS. Der er foretaget kontrol af dubletter, så varslingen i den samme husstand ikke er medregnet flere gange. Adresserne er registeret manuelt i DOMUS, hvorfor der kan være fejlkilder ift., om adressen er korrekt noteret. Siden seneste afrapportering har Socialforvaltningen skiftet journaliseringssystem, hvorfor status for 2024 er behæftede med usikkerhed. I datagrundlaget for statussen er der 110 sager, som har registeret en hændelse vedr. varsling om fagedudsættelse, men hvor det ikke er muligt at lokalisere adressen eller adressen er ikke tilhørende København.

Case

Socialforvaltningen har et tæt samarbejde med Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen og med de almene boligorganisationer, herunder de boligsociale viceværter ift. at forebygge fagedudsættelser og dermed fastholde borgeren i boligen. Samarbejdet omfatter bl.a. at Socialforvaltningens boligrådgivere får besked fra Fogedretten og/eller de almene boligorganisationer, når der oprettes en fogedsag på en borger, hvorefter boligrådgiverne i Socialforvaltningen har mulighed for at hjælpe borgeren ift. dennes udfordringer (husordenssager, restance etc.) og dermed forsøge at fastholde borgeren i boligen.

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen og Socialforvaltningen har et tæt samarbejde ift. forvaltningernes fælles borgere. Samarbejdet indebærer bl.a., at Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen giver Socialforvaltningens boligrådgivere besked, når en fælles borger er i risiko for sanktionering, og der dermed kan opstå en situation, hvor borgeren ikke har mulighed for at betale sin husleje. Boligrådgivere vil i disse tilfælde kontakte borgeren mhp. at yde økonomisk vejledning og hjælpe borgeren med at imødekomme kravene for at undgå en økonomisk sanktionering.

Herudover samarbejder Socialforvaltningen med de almene boligorganisationer om kontaktpersonordningen, som er et samarbejde mellem Socialforvaltningens boligrådgivere og kontaktpersoner i de almene boligorganisationer og -afdelinger. Ordningen har til formål at sikre støtte til borgere med sociale problemer og giver ansatte i boligorganisationer direkte adgang til kommunens boligrådgivere. Kontaktpersonordningen bidrager dermed til,

at kommunen bliver opmærksom på eventuelle problemer og kan hjælpe de socialt udsatte borgere, fx via brobygning til relevante indsatser. Dermed understøtter ordningen, at eventuelle husordenssager imødekommes, og at borgeren fastholdes i boligen.

MÅL 3: ØGET LIGHED I SUNDHED I DE UDSATTE BYOMRÅDER

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen

Ved denne målsætning afrapporteres der på middellevetiden samt forventede leveår uden funktionsnedsættelse eller langvarig sygdom. Udviklingen fra 2017 til 2023 ses i nedenstående tabel.

Indikator	Baseline 2017	Status 2021	Status 2023
Middellevetiden for beboere i de udsatte byområder nærmer sig middellevetiden i København	De udsatte byområder: 74,7 år KK-gennemsnit: 78,6 år	De udsatte byområder: 75,9 år KK-gennemsnit: 79,8 år	De udsatte byområder: 77 ¹ år KK-gennemsnit: 80,5 år
Beboere i udsatte byområder lever med flere gode leveår uden langvarig sygdom og funktionsnedsættelse efter deres 30. år, så niveauet nærmer sig det for København	Forventede leveår uden langvarig sygdom: 30-årige i udsatte områder, kan forvente i gennemsnit at leve yderligere 27,8 år uden langvarig sygdom, mens 30-årige i hele København kan forvente at leve yderligere 32,4 år uden langvarig sygdom. Forventede leveår uden funktionsnedsættelse for 30-årige: De udsatte Byområder: 24,0 år KK-gennemsnit: 30,0 år.	Det er ikke muligt at foretage sammenligningen, da der anvendes forskellige indikatorer i Sundhedsprofilen i 2017 og 2021.	Det er ikke muligt at foretage sammenligningen, da der anvendes forskellige indikatorer i Sundhedsprofilen i 2017 og 2021.

Forvaltningens kommentarer

Der ses en fremgang i middellevetiden fra baselinemålingen i 2017 til 2023 for både de udsatte byområder og for København som helhed. De udsatte byområder ligger dog, trods en positiv udvikling, fortsat under gennemsnittet for København. Middellevetiden i de udsatte byområder er 77 år, mens gennemsnittet for København er 80,5 år, svarende til en forskel på 3,5 år. I 2017 var forskellen 3,9 år, hvilket giver en positiv ændring på 0,4 år.

¹ Bemærk at udsatte byområder er defineret forskelligt i hhv. 2017 og 2023. Det betyder, at de to indikatorer for 2017 og 2023 ikke er perfekt sammenlignelige.

Arbejdet med social ulighed i sundhed er en fælles udfordring i Københavns Kommune, da ulighed også har sammenhæng til socioøkonomiske faktorer som fx uddannelsesniveau og beskæftigelse, som er faktorer der også påvirker middellevetiden. En reduktion i den sociale ulighed i sundhed er derfor et fælles ansvar mellem forvaltningerne og kræver samarbejde om løsninger, der kan sætte ind over for borgerne i forskellige og potentielt afgørende perioder af deres liv.

Det bemærkes, at effekten af ændringer i sociale og økonomiske faktorer, som fx et højere uddannelsesniveau, tager tid, før det slår positivt igennem i forhold til middellevetiden, men det er positivt, at der ses en fremgang heri fra baselinemålingen til statusmålingen.

Forventede leveår uden funktionsnedsættelse eller langvarig sygdom, har ikke kunne opgøres i 2023. Tallene er baseret på data fra den regionale sundhedsprofil, som gennemføres hvert fjerde år. I forbindelse med offentliggørelsen af de seneste data fra Sundhedsprofilen, har det ikke været muligt at foretage sammenligningen pga. datamangel, da der anvendes forskellige indikatorer i Sundhedsprofilen i 2017 og 2021.

Case: Socialrådgivere hos læger i udsatte boligområder

De praktiserende læger kan være en god indgang til at nå udsatte borgere med komplekse problemstillinger, som ellers kan være svære at rekruttere til relevante tilbud. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen og Socialforvaltningen har siden 2018 samarbejdet om en ordning, hvor socialrådgivere tilknyttes praktiserende læger lokaliseret i udsatte boligområder. Indsatsen er udviklet i Tingbjerg og er sidenhen udvidet til lægepraksisser på Amager, Nørrebro, Bispebjerg og Sydhavn. Erfaringerne fra ordningen viser blandt andet, at socialrådgiverne kan guide borgere til en lang række kommunale og civilsamfundsmæssige tilbud, hvor der kan tages hånd om deres sociale problemstillinger. Derudover understøtter ordningen lægedækningen i områder med mange udsatte borgere.

MÅL 4: FÆRRE BØRN MED SPROGLIGE VANSKELIGHEDER I DE UDSATTE BYOMRÅDER

Børne- og Ungdomsforvaltningen

Ved denne målsætning afrapporteres der på sproglige vanskeligheder i forbindelse med sprogscreening inden 0. klasse. Udviklingen fra baseline data 2017 mod data 2019 ses i nedenstående tabel.

Indikator	Baseline 2017	Status 2021	Status 2024
Andelen af børn i udsatte byområder, der scorer under 15 i sprogscreeningen inden 0. klasse, nærmer sig niveauet for København	De udsatte byområder: 31,3 % København: 16,2 %	De udsatte byområder: 26,9 % København: 14,6 %	De udsatte byområder: 21% København: 12,4% (Sprogscreenet i 2023 – "før-skriftsprog")

Forvaltningens kommentarer

Data viser en tydelig udvikling for børnegruppen siden 2017. Gabet mellem de udsatte byområder og resten af byen er formindsket, og vi er gået fra, at en tredjedel scorer under 15 i sprogscreeningen til, at omkring en femtedel nu gør. Derudover kan vi med afsæt i data på området sige, at vi sandsynligvis opfanger størstedelen af de børn, der har sproglige vanskeligheder, da dette tal har ligget stabilt de sidste år.

Case eller indsats

Forvaltningen arbejder på flere måder med at fremme børns sproglige kompetencer. Der foretages for eksempel sprogvurderinger af alle 3-årige børn, hvis der er mistanke om behov for særlig sprogstimulering. Hvis barnet fortsat har sproglige udfordringer, gentages vurderingen ved 5 år. Den bydækkende sprogindsats fra 2020-2023 har desuden fokuseret på at styrke sproglig udvikling gennem sprogetværk og det pædagogiske redskab Sprog-Trappen i vuggestuerne. Derudover er der fokus på at sikre, at der i alle dagtilbud er en høj pædagogisk kvalitet, som kan understøtte børnenes trivsel og udvikling.

MÅL 5: FÆRRE UNGE KRIMINELLE I UDSATTE BYOMRÅDE

Socialforvaltningen

Socialforvaltningen opgør, hvor mange unge der er blevet fremstillet i grundlovsforhør, herunder hvor stor en andel af de fremstillede unge, som er bosat i de udsatte byområder.

Indikator	Baseline 2017	Status 2021	Status 2024
Antallet af mindreårige kriminelle fra udsatte byområder fremstillet i grundlovsforhør er faldet med 6%	Andelen af mindreårige kriminelle fra udsatte byområder udgjorde 56% af den samlede andel af mindreårige kriminelle fremstillet i grundlovsforhør i København i 2016. (28 unikke unge i udsatte byområder, 50 unikke unge i hele København).	Andelen af mindreårige kriminelle fra udsatte byområder udgjorde 59% af den samlede andel af mindreårige kriminelle fremstillet i grundlovsforhør i København i 2016. (20 unikke unge i udsatte byområder, 34 unikke unge i hele København).	Andelen af mindreårige kriminelle fra udsatte byområder udgjorde 42% af den samlede andel mindreårige kriminelle fremstillet i grundlovsforhør i København i 2023. (11 unikke unge i udsatte byområder ud af i alt 26 unge i hele København).

Forvaltningens kommentarer

Statussen viser, at Socialforvaltningen har opnået målsætningen om, at antallet af mindreårige kriminelle fra udsatte byområder, som er fremstillet i grundlovsforhør, skal være faldet med 6% over perioden. Ved seneste status i 2021 udgjorde andelen af mindreårige kriminelle fra udsatte byområder 59 % af det samlede antal mindreårige kriminelle fremstillet i grundlovsforhør i København i 2020. (20 unikke unge i udsatte byområder ud af i alt 34 unge i hele København). Socialforvaltningen følger udviklingen omkring ungdomskriminalitet tæt og har igangsat flere forskellige indsatser, som skal forebygge en stigning i ungdomskriminaliteten i de udsatte byområder. Socialforvaltningen er i lyset af den aktuelle bandekonflikt, som er verseret siden sommeren 2024, særligt

opmærksom på at forebygge ungdomskriminaliteten og herunder rekrutteringen af unge til bander.

Case eller indsats

I regi af Forum for udsatte boligområder er der bl.a. afsat midler til Idrætsprojektet, som er en indsats, som brobygger mellem fritidsliv, skole, uddannelse og beskæftigelse for udsatte børn og unge i alderen 13-23 år. Herudover er der også afsat midler til den helhedsorienteret gadeplansindsats, som er placeret i tre fokusområder og er målrettet unge i alderen 10-26 år. Indsatsen består af en fleksibel gadeplansindsats, der kombinerer: Opsøgende gadeplansindsats, aktiviteter i grupper med områdets lokale unge evt. i samarbejde med boligsociale medarbejdere eller klubber samt mere intensive forløb, hvor der arbejdes individuelt med den unge og dennes problemer, f.eks. problemer i familien, i skolen, misbrug, kriminalitet mv.

I regi af Sikker By er der afsat midler til indsatserne Den Korte Snor og Københavnerteamet. Den Korte Snor er en intensiv kriminalitetsforebyggende familierådgiver- og kontaktpersonindsats. Københavnerteamet er en by-dækkende gadeplansenhed for unge i alderen 13-25 år, som tilbyder Råd og vejledning om personlige problemer, økonomi, boligsituation og job- og uddannelsesmuligheder, hjælp til at finde relevante tilbud og sociale fællesskaber samt idræts- og aktivitetstilbud med andre unge i samme situation.

MÅL 6: FLERE BORGERE OVER 30 ÅR I UDSATTE BYOMRÅDER KOMMER I JOB OG UDDANNELSE

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen

Tabel 1: Andelen af beboere 30+ fordelt på byområder, 2023

	Amager/ Sundby	Nordvest/ Ryparken	Nørrebro	Tingbjerg/ Husum	Valby/ Sydhavnen	I alt
Antal beboere	7962	20140	12143	7227	11232	58705
Antal på ydelse	920	2191	1284	856	1406	6658
Andel på ydelse	11,6 pct.	10,9 pct.	10,6 pct.	11,8 pct.	12,5 pct.	11,3 pct.

*Databeskrivelse ift. målsætningen: Status 2024 er udarbejdet pba. data for 2023. Indikatoren for målsætningen er, at antallet af borgere på midlertidig forsørgelse i udsatte byområder mindskes. Der er taget udgangspunkt i befolkningsdata for de forskellige bydele (byområder på rodeniveau) hentet fra Københavns Kommunes Statistikbank (tabel KKBEF3) for 30-64-årige. Kontor for Økonomi, Organisation og HR (BIF) har leveret ydelsesdata fra Targit, hvilket omfatter antallet af fuldtidsledige borgere (30+), som modtager dagpenge, kontanthjælp (jobparate og aktivitetsparate), ressourceforløbsydelse og revalideringsydelse.

Tabel 2: Udvikling i perioden 2017-2023

Indikator	Baseline 2017	Status 2021	Status 2023
Andelen af borgere på midlertidig offentlig forsørgelse i udsatte byområder mindskes i perioden 2017-2025	Udsatte byområder: 20,7 %	Udsatte byområder: 17,2 %	Udsatte byområder: 11,3 %
	København: 11,7 %	København: 10,2 %	København: 6,7 %

Forvaltningens kommentarer

Der ses et større fald i andelen af borgere, der modtager en midlertidig offentlig ydelse i både de udsatte byområder (fald på 9,4 pp), og i København generelt (5 pp). Det betyder, at andelen af ydelsesmodtagere er reduceret med 45 pct. i udsatte byområder og 43 pct. i hele København, og der er dermed en positiv udvikling ift. at indfri målsætningen. Der ses dog fortsat at være en større andel af ydelsesmodtagere i de udsatte byområder (11,3 pct) sammenlignet med hele København (6,7 pct).

Case eller indsats

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har som del af keredriften i Jobcenter København fokus på at få ledige i job og uddannelse, herunder også ledige fra de udsatte byområder. Fx er der med initiativet 'Flere skal med' fokus på udsatte aktivitetsparate. Der arbejdes aktivt med fx lavere sagsstammer og faste jobrådgivere, som varetager flere roller rundt om borgerne (mentor, virksomhedskonsulent, myndighedssagsbehandler). Det lave sagsantal gør det muligt for jobrådgiverne at møde borgerne og virksomheder de steder, hvor de har deres daglige gang. 'Flere skal med' indsatsen har medvirket til, at andelen af aktivitetsparate modtagere af kontanthjælp og overgangsydelse er faldet, bl.a. fordi flere har fået en tilknytning til arbejdsmarkedet gennem ordinære løntimer.

Foruden keredriften har mere områdespecifikke indsatser understøttet en indfrielse af målsætningen:

- Samarbejde med den boligsociale helhedsplan i Tingbjerg-Husum om at få aktivitetsparate i virksomhedspraktik, afklaringspraktik og småjob.
- Samarbejde med Socialforvaltningen om en beskæftigelsesindsats kaldet 'IPS Sydhavnen' (Individuelt Planlagt Job med Støtte). Formålet er at udsatte bosiddende i Sydhavnen med misbrugsproblematikker kommer i job/småjob eller uddannelse.
- Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen deltager desuden i to indsatser på tværs af flere forvaltninger, der bl.a. har til formål at få udsatte i job, uddannelse eller afklaret til anden forsørgelse såsom fleksjob og førtidspension: 'Helhedsorienteret familieindsats i Nørrebro og Bispebjerg' samt 'Flerstrengt indsats målrettet ledige borgere med sundhedsudfordringer'.
- Opsøgende beskæftigelsesindsats i udsatte boligområder for ægtefælleforsørgede, der ikke modtager offentlige ydelser, kaldet 'Perspektiv'.

MÅL 7: FLERE BØRN I DE UDSATTE BYOMRÅDER GÅR I DAGTILBUD

Børne- og Ungdomsforvaltningen

Status 2024

Ved denne målsætning afrapporteres der på andelen af 2-årige børn, der er indskrevet i dagtilbud. Udviklingen fra baseline data 2017 mod data 2024 ses i nedenstående tabel.

Indikator	Baseline 2017	Status 2021	Status 2024
Andelen af 2-årige børn, der er indskrevet i dagtilbud, stiger	De udsatte byområder: 88,8 % København: 93,5 % (Inklusiv fx privat børne- pasning, dagpleje mv.)	De udsatte byområder: 89,0 % København: 94,5 %	De udsatte byområder: 92,4% København: 94,8%

Forvaltningens kommentarer

Data viser en positiv udvikling i andelen af 2-årige børn, der er indskrevet i dagtilbud i København, fra 2017 til 2024. Forskellen mellem de udsatte byområder og resten af byen er blevet mindre, idet andelen af indskrevne børn i de udsatte områder er steget fra 88,8 % i 2017 til 92,4 % i 2024. Samtidig er andelen i København som helhed steget fra 93,5 % til 94,8 %. Denne udvikling indikerer, at der er sket en øget tilslutning til dagtilbud blandt de yngste børn, hvilket er positivt for deres tidlige læring og trivsel, særligt i de udsatte områder.

Case eller indsats

Forvaltningen har bl.a. jf. lovgivning om obligatoriske læringstilbud i en årrække arbejdet målrettet på, at flere børn indmeldes i dagtilbud. Dette er bl.a. sket igennem opsøgende indsatser i udsatte boligområder. Den opsøgende indsats har her bidraget til, at flere familier i udsatte boligområder har indskrevet deres børn frivilligt i dagtilbud.

Der er i øvrigt igangsat flere indsatser via sundhedsplejen, som har til formål at sikre, at flere børn starter i dagtilbud. Her kan for eksempel nævnes,

- En God Familiestart
- En God Overgang til Dagtilbud
- Styrket Forældresamarbejde

Indsatserne er bl.a. målrettet Tingbjerg og Nørrebro, som har en stor andel af børn fra udsatte by- og boligområder.

MÅL 8: FÆRRE UNGE I DE UDSATTE BYOMRÅDER OPLEVER DISKRIMINATION

Beskæftigelses- og integrationsforvaltningen

Tabel 1: Oplevelsen af diskrimination i København 2019-2021

Indikator	Baseline 2019	Status 2021
Andelen af de unge i udsatte byområder, der oplever diskrimination, mindskes i perioden 2017-2025	Udsatte byområder: 30,1 pct. København: 26,7 pct.	Udsatte byområder: 28,7 pct. København: 26,6 pct.

*Tabellen tager udgangspunkt i Københavns Kommunes Medborgerskabsundersøgelse, der undersøgte følelsen af diskrimination blandt 18-29-årige bosiddende i hhv. hele København og de udsatte byområder

Amager/Sundby, Nordvest/Ryparken, Nørrebro, Tingbjerg/Husum og Valby/Sydhavnen. 3.433 unge besvarede spørgeskemaet.

Forvaltningens kommentarer

Tabel 1 viser, at der i perioden 2019-2021 har været en nedgang i antallet af unge i de udsatte byområder i København, som oplevede diskrimination, dog uden en signifikant udvikling siden 2019. Medborgerskabsundersøgelsen i 2021 viste, at det i særlig grad var unge med ikke-vestlig baggrund, der oplevede diskrimination. Herudover, at der var signifikant flere bosat i de udsatte byområder, som havde følt sig diskrimineret, end ikke-vestlige unge bosat uden for de udsatte byområder.

Der er ikke siden 2021 blevet udarbejdet en Medborgerskabsundersøgelse, men nyere nationale tal på området bekræfter behovet for en fortsat indsats, som gennemføres i medfør af Københavns Kommunes "Handleplan mod racisme, etnisk diskrimination og hadforbrydelser 2023-2026".

Desuden peger Det Nationale Integrationsbarometers måling af diskrimination på, at andelen af indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse, der oplever diskrimination, er faldet med 4 pp. siden 2018, men at der fortsat er en høj grad af oplevet diskrimination pba. etnisk oprindelse (tal fra 2024 viser at 44% af alle indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse oplever diskrimination på grund af deres etniske baggrund). Det bemærkes, at Integrationsbarometeret har andre indikatorer for at måle oplevelsen af diskrimination end Medborgerskabsundersøgelsen i Københavns Kommune, hvorfor barometerets tal ikke er sammenlignelige med tal som fremgår af ovenstående tabel 1.

Case eller indsats

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen arbejder målrettet for at bekæmpe diskrimination med udgangspunkt i handleplan mod racisme, etnisk diskrimination og hadforbrydelser. Af konkrete indsatser i 2024 målrettet udsatte byområder kan nævnes:

- Barometer for Politisk Vold; oplysnings- og dialogarrangementer i udsatte boligområder: Finn Nørgaard Foreningens rapport 'Politisk Motiveret Vold' viser, at befolkningens accept af politisk vold, herunder hadforbrydelser, er steget i perioden 2023 – 2024, især blandt unge. 38 % af respondenterne er enige eller meget enige i, at politisk vold er acceptabelt i relation til mindst én politisk mærkesag; det gælder bl.a. racisme/diskrimination, indvandringsbegrænsning, børns og kvinders rettigheder. Pba. rapporten afholdes fem oplysnings- og dialogarrangementer i udsatte boligområder i samarbejde med almene boligselskaber. Målgruppen for arrangementerne er unge 14-34-årige med deres forældre/voksenkontakter. Der tilbydes desuden en fælles workshop for fagpersonale i indsatserne (gadeplan).
- Foreningens Brobyggernes Brobyggeruge: 'Brobyggerugen' er en temauge henvendt til grundskolens 5. – 9. klassetrin, hvor elever undervises i bl.a. diskrimination, fordomme, generaliseringer, normer, politik og samfund. Formålet er at styrke elevernes forståelse af dialog, demokrati, frihedsrettigheder samt fællesskab på tværs af forskelligheder. Brobyggerugen forløber på seks grundskoler,

herunder både friskoler og folkeskoler i udsatte boligområder, som involverer ca. 350 elever fordelt på 18 klasser.

MÅL 9: FLERE UNGE I DE UDSATTE BYOMRÅDER FÅR EN UDDANNELSE

Børne- og Ungdomsforvaltningen & Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen

Ved denne målsætning afreporteres der på andelen af unge, der er i gang med en ungdomsuddannelse senest 15 måneder efter afsluttet 9. klasse samt andelen af unge på uddannelseshjælp. Udviklingen fra baseline data 2017 mod data 2024 ses i nedenstående tabel.

Indikator	Baseline 2017	Status 2021	Status 2024
Andelen af elever fra københavnske folkeskoler, der 15 måneder efter afsluttet 9. klasse er i gang med en ungdomsuddannelse, nærmer sig niveauet for København	De udsatte byområder: 75,8 % København: 85,5 % (Afgang fra 9. klasse 2015)	De udsatte byområder: 85,8 % København: 89,9 %	De udsatte byområder: 86,1% København: 90%

Forvaltningens kommentarer

Data viser en markant forbedring i andelen af elever fra københavnske folkeskoler, der 15 måneder efter afsluttet 9. klasse er i gang med en ungdomsuddannelse, fra 2017 til 2024. Gabet mellem de udsatte byområder og resten af København er blevet mindre, idet andelen af elever fra de udsatte byområder, der påbegynder en ungdomsuddannelse, er steget fra 75,8 % i 2017 til 86,1 % i 2024. I samme periode er andelen i København som helhed steget fra 85,5 % til 90 %. Denne udvikling viser, at indsatserne for at støtte unges overgang til ungdomsuddannelser i de udsatte områder har haft en positiv effekt, og at flere unge nu påbegynder en uddannelse, hvilket styrker deres fremtidige muligheder.

Case eller indsats

I perioden 2022-2025 har Børne- og Ungdomsforvaltningen (BUF) afsat cirka 42 millioner kroner årligt til at styrke skolernes faglige kvalitet og sikre elevernes muligheder for at gennemføre en ungdomsuddannelse med fokus på de tre hovedspor i modellen. BUF finansierer desuden en række indsatser til at understøtte skolernes arbejde med de tre hovedspor gennem skolepakken *En varieret og inspirerende skoledag for alle*, som udløber med udgangen af 2025. Indsatserne fokuserer på at styrke elevens faglige og praksisnære udvikling gennem bl.a. feedbacksamtaler, BUF- og åben skole-forløb, erhvervspraktik, intensive læringsforløb og målrettet vejledning, især for unge i udsatte områder.

Status 2024 (BIF)

Tabel 1: Andelen af beboere 18-29 år fordelt på byområder, 2023

	Amager/ Sundby	Nordvest/ Ry- parken	Nørrebro	Tingbjerg/ Husum	Valby/ Sydhav- nen	I alt
Beboere i alt	5897	12544	8242	3762	5856	36300
Antal på ydelse	133	264	154	93	156	800
Andel på ydelse	2,3 pct.	2,1 pct.	1,9 pct.	2,5 pct.	2,7 pct.	2,2 pct.

* Databeskrivelse ift. målsætningen: Status 2024 er udarbejdet på baggrund af data for 2023. Indikatoren for målsætningen er, at antallet af unge på uddannelseshjælp i udsatte byområder mindskes. Der er taget udgangspunkt i befolkningsdata for de forskellige bydele (byområder på rodeniveau) hentet fra Københavns Kommunes Statistikbank (tabel KKBEF3) for 15-29-årige (Statistikbanken giver ikke mulighed for at udmåle på 18-29-årige). Kontor for Økonomi, Organisation og HR (BIF) har leveret ydelsesdata fra Targit, hvilket omfatter antallet af ledige under 30 år (dvs. 18-29), som modtager uddannelseshjælp (uddannelsesparate og aktivitetsparate).

Tabel 2: Udvikling i perioden 2017-2023

Indikator	Baseline 2017	Status 2021	Status 2023
Andelen af unge på uddannelseshjælp i udsatte byområder mindskes i perioden 2017-2025	Udsatte byområder: 4,1 %	Udsatte byområder: 3,1 %	Udsatte byområder: 2,2 %
	København: 2,8 %	København: 2,1 %	København: 1,4 %

Forvaltningens kommentarer

Der ses et større fald i andelen af uddannelseshjælpsmodtagere, både i de udsatte byområder (1,9 pp), og i København generelt (1,4 pp). Det svarer til, at andelen af unge på uddannelseshjælp i de udsatte byområder er reduceret med 46 pct. og 50 pct. i hele København. Der har dermed været en positiv udvikling ift. målsætningen. Der ses dog fortsat at være flere unge uddannelseshjælpsmodtagere i de udsatte byområder sammenlignet med hele København.

Det bemærkes også, at andelen af unge på uddannelseshjælp ligger nogenlunde på niveau i alle de udsatte byområder uden markante udsving i nogle af områderne.

Case eller indsats

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen har i kraft af den almindelige beskæftigelsesindsats i jobcenteret fokus på at hjælpe alle unge i Københavns Kommune uden uddannelse i uddannelse, og unge med uddannelse i job. Forvaltningen har også indsatser med et særligt fokus på unge i de udsatte byområder:

- Lære-elevpladsindsats: forvaltningen arbejder med at få flere unge til erhvervsuddannelserne gennem en lære- og elevpladsindsats. En del af denne indsats har fokus på unge med minoritetsbaggrund, der har udfordringer med at finde den obligatoriske lære- eller elevplads efter grundforløb på erhvervs-skolen og derfor frafalder erhvervsuddannelserne. Lærepladsindsatsen matcher unge, der mangler en lære- eller elevplads med relevante virksomheder, hvor de kan komme i lære eller blive elev.

- Fritidsjobindsatsen: Herudover har forvaltningen fokus på at skabe fritidsjobs til unge med ikke-vestlig baggrund, samt kriminalitetstruede unge med fokus på udsatte byområder. Indsatsen samarbejder med forskellige NGO'er og boligsociale helhedsplaner, samt andre aktører som har et godt kendskab til de unge.

Den lokalt organiserende tilgang

MÅL 10: BEDRE BYLIV I DE UDSATTE BOLIGOMRÅDER

Teknik- og Miljøforvaltningen

Indikator	Baseline 2017	Status 2021	Status 2024 (2023 tal)
Andelen af beboere i de udsatte byområder, der oplever, at deres lokalområde er levende og varieret, nærmer sig niveauet for København	De udsatte byområder: 61,7 % København: 59,2 %	De udsatte byområder: 70,9 % København: 58,5 %	De udsatte byområder: 69,9 % København: 60,3 %
Andelen af beboere i de udsatte byområder, der oplever, at deres lokalområde er rent og vedligeholdt, nærmer sig niveauet for København	De udsatte byområder: 27 % København: 29 %	De udsatte byområder: 16,4 % København: 30,9 %	De udsatte byområder: 31,1 %* København: 37,9 %

*: surveydata. Der er betydelige usikkerhed og udsving pga. få respondenter i 2017.

Forvaltningens kommentarer

Det er forvaltningens vurdering, at der overordnet er kommet bedre byliv i de udsatte byområder, forstået som en positiv opfattelse af et levende og varieret lokalområde samt at området opleves som rent og vedligeholdt. Forvaltningen bemærker, at der er udsving i data hvad angår især data på ren- og vedligehold i tabellen ovenfor. Det er forvaltningens vurdering, at det skyldes en gradvis forbedring af data, i og med at der til udarbejdelse af tabellen er brugt survey-data, hvor antallet af respondenter er øget siden 2017. Derfor er survey-data i tabellen ovenfor suppleret med mere detaljerede data for netop ren- og vedligehold. Udover survey-data udføres nogle mere grundige og servicenære målinger på ren- og vedligehold.

Københavns Kommune ved Teknik- og Miljøforvaltningen gennemfører årligt en borgertilfredshedsundersøgelse (Københavnermålingen) og en faglig kvalitetsundersøgelse (Kvalitetsmålingen) af renholdelsesindsatsen i Københavns bydele. Der er ingen store ændringer mellem de senest fremlagte målinger fra 2021 og de nyeste målinger fra 2023. I 2023 viser Københavnermålingen relativ høj tilfredshed blandt borgerne på tværs af udsatte og ikke-udsatte områder, mens Kvalitetsmålingen viser, at forvaltningen generelt lever op til det politisk fastlagte serviceniveau for driften i byen.

Københavnermålingen 2023

Københavnermålingen er en tilbagevendende borgertilfredshedsmåling blandt ca. 7.500 respondenter, som Københavns Kommune årligt har foretaget i juli og august siden 2020. Borgerne bliver spurgt ind til deres oplevelse af det pågældende byrum, de befinder sig i (gader, grønne områder og kirkegårde) i de 10 bydele. Andelen af respondenter i Københavnermålingen udgøres af ca. 20 % i de udsatte områder, henholdsvis af ca. 80 % i de ikke-udsatte områder. Den seneste Københavnermåling fra 2023 viser ikke store forskelle mellem de udsatte og ikke-udsatte områder. Som det fremgår af tabel 1 nedenfor, så skal den største forskel ses ved andelen af respondenter, der oplever, at det grønne er velholdt og velplejet. Her oplever 86% i de udsatte områder, mod 80% i de ikke-udsatte områder, at det grønne i "høj grad" eller "meget høj grad" er velholdt og velplejet i 2023. Samtidig er andelen (86%) steget fra et lavere niveau i 2021 (84%). Der kan observeres et lille fald i de udsatte områder fra 2021 (83%) til 2023 (80%) i andelen af respondenter, der har en "god" eller "meget god" oplevelse af det område, de befinder sig i. Den største, og samtidig mest positive, ændring i perioden i de udsatte områder ses blandt andelen af respondenter, der oplever, at det besøgte toilet er "rent" eller "meget rent". Her er andelen steget fra 50% i 2021 til 58% i 2023, hvilket medfører, at de udsatte og ikke-udsatte områder i 2023 ligger på nogenlunde samme niveau. Det ses dog, jf. tabel 1, at antallet af respondenter er relativt lavt (146 i 2023 mod 135 i 2021) i de udsatte områder, og det skal pointeres, at resultatet skal ses på denne baggrund og derfor skal tolkes med en vis forsigtighed.

Tabel 1. Københavnermålingen 2023

Indikator		
1) Andelen af adspurgte i de udsatte byområder, der har en god eller meget god oplevelse af området ²	2021	2023
Udsatte områder	83 %	80 %
Ikke udsatte områder	80 %	79 %
2) Andelen af adspurgte i de udsatte byområder, der i høj eller meget høj grad oplever, at det grønne er velholdt og velplejet ³	2021	2023
Udsatte områder	84 %	86 %
Ikke udsatte områder	83 %	80 %
3) Andelen af adspurgte i de udsatte byområder, der svarer at de er tilfredse eller meget tilfredse med renholdet i området ⁴	2021	2023
Udsatte områder	83 %	83 %
Ikke udsatte områder	83 %	81 %

² Antallet af respondenter i de udsatte områder= 1.269 (1.382 i 2021), antallet af respondenter i de ikke-udsatte områder= 6.231 (5.589 i 2021)

³ Antallet af respondenter i de udsatte områder= 802 (981 i 2021), antallet af respondenter i de ikke-udsatte områder=3.698 (3.156 i 2021)

⁴ Antallet af respondenter i de udsatte områder=1.269 (1.381 i 2021), antallet af respondenter i de ikke-udsatte områder=6.231 (5.584 i 2021)

4) Andelen af adspurgte brugere i de udsatte byområder, der oplever, at toiletterne er rene eller meget rene ⁵	2021	2023
Udsatte områder	50 %	58 %
Ikke udsatte områder	62 %	61 %

Kvalitetsmålingen 2023

Københavns Kommune gennemfører årligt en Kvalitetsmåling, som er en faglig måling på alle byens driftsområder, herunder renhold af vejarealer og grønne arealer. Kvalitetsmålingen udføres ultimo september/primus oktober og består af i alt 11.596 målinger (2023). Renhold måles på en karakterskala 1-5, hvor 5 er bedst. Det er politisk besluttet, at serviceniveauet for forvaltningens renhold er på 4 i hele byen. Kvalitetsmålingen for 2023 viser, ligesom Københavnermålingen, ikke store forskelle mellem de udsatte og de ikke-udsatte områder. Overordnet viser målingerne, at serviceniveauet for renhold lever mere end op til det politisk besluttede niveau på 4. Som det fremgår af tabel 2, ses den største forskel mellem de udsatte og de ikke-udsatte områder i 2023 for affaldskurvenes fyldningsgrad på vejarealerne. Måleresultatet for de udsatte områder er på 4,6 og dermed højere end i de ikke-udsatte områder, hvor det ligger på 4,3. Den største ændring i de udsatte områder fra 2021 til 2023 ses for renhold på de grønne arealer, som er steget fra 3,9 (2021) til 4,3 (2023) og i affaldskurvenes fyldningsgrad på de grønne arealer, som er steget fra 4,2 (2021) til 4,6 (2023).

Tabel 2. Kvalitetsmålingen 2023⁶

Indikator	2021	2023
5) Måleresultat for renhold på de grønne arealer		
Udsatte områder	3,9	4,3
Ikke udsatte områder	4,1	4,3
6) Måleresultat for renhold på vejarealerne		
Udsatte områder	4,2	4,0
Ikke udsatte områder	4,1	4,2
7) Måleresultat for affaldskurvenes fyldningsgrad på de grønne arealer		
Udsatte områder	4,2	4,6
Ikke udsatte områder	4,5	4,5
8) Måleresultat for affaldskurvenes fyldningsgrad på vejarealerne		
Udsatte områder	4,4	4,6

⁵ Antallet af respondenter i de udsatte områder=146 (135 i 2021), antallet af respondenter i de ikke-udsatte områder=864 (608 i 2021)

⁶ Antallet af måleområder i de udsatte områder i 2023 er 87 (115 i 2021), antallet af måleområder i de ikke-udsatte områder i 2023 er 305 (247 i 2021)

Ikke udsatte områder	4,4	4,3
----------------------	-----	-----

MÅL 11: FLERE BØRN OG UNGE I KULTUR- OG FRITIDSLIVET

Kultur- og fritidsforvaltningen

Ved denne målsætning afreporteres der på andelen af børn og unge, der er aktive i kultur- og fritidslivet i de udsatte byområder. Udviklingen fra baselinedata 2020 mod data 2024 ses i nedenstående tabel.

Indikator	Baseline 2020	Status 2024
En stigning i antal deltagere på Ferie-Camps, antal guidninger hos FritidsGuiderne KBH, og en medlemstilgang hos de foreninger, der modtager midler fra indsatsen Sociale Partnerskaber	Antal deltagere/fremmøder på FerieCamp (2020): 21.536 Antal guideforløb hos FritidsGuiderne KBH (2020): 123 Medlemstal i foreninger som modtager midler fra Sociale Partnerskaber (2020): 13.552	Antal deltagere/fremmøder i FerieCamp (2023): 48.264 Antal guideforløb hos FritidsGuiderne KBH (2023): 552 Medlemstal i foreninger som modtager midler fra Sociale Partnerskaber (2023): 20.099
1.400 børn og unge får økonomisk støtte til kontingent og/eller udstyr	Antal børn og unge, der har fået økonomisk støtte til kontingent og/eller udstyr: 1080	Antal børn og unge, der har fået økonomisk støtte til kontingent og/eller udstyr (2023): 2.430
Andelen af beboere i de udsatte byområder, hvis børn under 18 år er aktive i kultur- og fritidslivet, nærmer sig niveauet for København	Det har ikke været muligt at sikre et tilstrækkeligt sikkert datagrundlag for opfølgning på denne indikator, hvorfor der ikke kan gives en status for 2020.	Data fra Børnesundhedsprofilen* 3. klasse: 3. klasse: 90% af børn i de udsatte boligområder går til sport i en klub. Til sammenligning er gennemsnittet i København 85%. Dertil går 29% til andre ting i en klub f.eks. spejder, teater, billedkunst eller lignende. Til sammenligning af gennemsnittet i København 41%. 6. klasse: 67% af børn i de udsatte boligområder går til sport i en forening. Til sammenligning er gennemsnittet i København 76%. Dertil går 12% til andre ting i en klub f.eks. spejder, teater, billedkunst eller lignende. Til sammenligning af gennemsnittet i København 23%. 9. klasse: 41% af børn i de udsatte boligområder går til sport i en forening. Til sammenligning er gennemsnittet i København 49%. Dertil går 5% til andre ting i en klub f.eks. spejder, teater, billedkunst eller lignende. Til sammenligning af gennemsnittet i København 14%.

*Børnesundhedsprofilen er senest gennemført i 2023 i 3., 6. og 9. klasse i København. I alt har 10.444 børn besvaret spørgeskemaet, hvoraf 474 er børn i de udsatte boligområder. Børnesundhedsprofilen blev gennemført første gang i 2021.

Forvaltningens kommentarer

I 2021 blev der lavet en ny baseline på de eksisterende forvaltningsmål, som et led i at nye udsatte byområder blev udpeget. Derudover har indsatserne, der blev indskrevet i politikken i 2017, gennemgået organisatoriske forandringer, hvilket har haft betydning for indsatsernes måltal. Med den nye baseline blev indikatoren vedr. økonomisk støtte til kontingent og udstyr til børn og unge tilføjet, ligesom Børnesundhedsprofilen blev indskrevet som datakilde ift. indikatoren *"andelen af beboere i de udsatte byområder, hvis børn under 18 år er aktive i kultur- og fritidslivet, nærmer sig niveauet for København"*. Tidligere var det Digitale Borgerpanel datakilde, hvor forældre blev adspurgt: *"Deltager dine børn aktivt i kultur og fritidsaktiviteter – fx i foreningslivet, i kulturhuse og biblioteker?"*.

Forvaltningen registrerer ikke, om de børn og unge vi hjælper, er bosiddende i de udsatte byområder, der er udpeget i politikken. Dog er indsatserne målrettet børn og unge i de udsatte bolig- og byområder.

FerieCamp

Andelen af fremmøder på FerieCamp er betydeligt højere end baseline. Dette skyldes bl.a., at baseline er tal fra 2020, som i høj grad var præget af covid-19 og de restriktioner der var, som medførte en del aflyste camps. I 2020 blev organiseringen af FerieCamp ændret, og den er nu forankret både i forvaltningen og hos de lokale værter, ligesom metoden er velafprøvet, hvilket også har medvirket til et højere antal fremmøder/deltagere på FerieCamp.

FritidsGuiderne KBH

Antallet af guideforløb er steget markant, hvilket særligt skyldes, at der er blevet opbygget et stabilt og tæt samarbejde med de fagforvaltninger, der henviser børn til indsatsens tilbud. Derudover er der kommet flere medarbejderressourcer til at varetage guideforløb, som ofte er komplekse og kræver mange ressourcer ift. at koordinere på tværs af familie, fagpersoner og kultur- og foreningstilbud. Derudover har indsatsen hjulpet mange af de ukrainsk fordrevne børn og unge, der er blevet indkvarteret i København fra 2022.

Sociale partnerskabsforeninger

Antallet af børn og unge under 25 år er steget markant i de 25 Sociale partnerskabsforeninger siden baseline. Det skyldes dels, at 10 af foreningerne ved baseline var nye i ordningen, og siden da har konsolideret og systematiseret deres indsatser, hvilket løbende har styrket både rekrutteringen og fastholdelsen af målgruppen. Derudover har der i de fleste af foreningerne været en generel stigning i medlemstal efter covid-19.

Økonomisk støtte til kontingent og udstyr

Antallet af børn, der har modtaget økonomisk støtte til kontingent og/eller udstyr er ligeledes markant højere end både indikator og baseline. Det skyldes særligt, at forvaltningen har arbejdet målrettet med at udbrede kendskabet til ordningen til både relevante fagpersoner og til de kultur- og foreningstilbud, der søger om økonomisk støtte på vegne af børnene. Derudover er ordningen et afgørende værktøj for lykkedes med at hjælpe børn i gang med et aktivt fritidsliv bl.a. som en del af FritidsGuiderne KBH, da børnenes behov for økonomisk støtte ofte er stort. Dette er også en af årsagerne til ordningens succes. Puljen blev tømt i 2023, og allerede i september 2024 var puljen tom.

Case: Ukraine-indsatsen

Forvaltningen har etableret en Ukraine-indsats, der fokuserer på at hjælpe ukrainske børn og unge, der er indkvarteret i København, ind i kultur- og foreningslivet.

Det begyndte som en akutindsats i 2022, da krigen i Ukraine brød ud, hvor forvaltningen – i tæt samarbejde med særligt BIF og en lang række kultur- og foreningsaktører samt øvrige forvaltninger – tilbød daglige aktiviteter, såkaldt safezone-aktiviteter, på indkvarteringsstederne. Dette for at bidrage med indhold, adspredelse og introduktion til det københavnske kultur- og fritidsliv. Indsatsen eksisterer stadigvæk og der afholdes fortsat safezone-aktiviteter på de fleste indkvarteringssteder og ferieaktiviteter (FerieCamps). Dertil hjælper forvaltningen ukrainske børn i gang med fritidsaktiviteter via guideforløb hos FritidsGuiderne KBH bl.a. til en lang række af de Sociale partnerskabsforeninger.

Ukraine-indsatsen er et eksempel på, hvordan forvaltningen i tæt samarbejde med kultur- og fritidslivet kan skabe en organisering og arbejde metodisk og fleksibelt med de idrætssociale indsatser, også når det gælder en ny målgruppe, som skal introduceres, brobygges og forblive i de positive fællesskaber, der findes i kultur- og foreningslivet.

MÅL 12: FÆRRE UTRYGGE I DE UDSATTE BOLIGOMRÅDER

Økonomiforvaltningen

Ved denne målsætning afrapporteres der på andelen utrygge borgere i de udsatte byområder. Udviklingen fra baseline data fra 2017 mod andelen af utrygge borgere i 2024 ses i nedenstående tabel.

Indikator	Baseline 2017	Status 2021	Status 2024
Andel utrygge beboere nærmer sig kontinuerligt niveauet for København og er på niveau med resten af København i 2025.	De udsatte byområder: 16 % utrygge i nabolaget og 28 % utrygge i aften- og nattetimerne. København: 9 % utrygge i nabolaget og 22 % utrygge i aften- og nattetimerne.	De udsatte byområder: 15,3 % utrygge i nabolaget og 23,7 % utrygge i aften- og nattetimerne. København: 8,6 % utrygge i nabolaget og 16,1 % utrygge i aften- og nattetimerne.	De udsatte byområder: 12 % utrygge i nabolaget og 19 % utrygge i aften- og nattetimerne. ⁷ København: 6 % utrygge i nabolaget og 12 % utrygge i aften- og nattetimerne.

Københavns Kommune foretager årligt en tryghedsundersøgelse, som måler andelen af trygge københavnere i de forskellige bydele og i hele København. Siden 2017 (baseline) er andelen af utrygge københavnere faldet – både i hele København og i de udsatte byområder. Slutmålingen i 2024 følger derved den positive udvikling, hvor andelen af utrygge københavnere falder år for år.

⁷ Tallene er trukket af Epinion på vegne af ØKF og er sammensat af de roder, der udgør de udsatte byområder i København. Data stammer fra Tryghedsundersøgelsen 2024.

Andelen af utrygge beboere er dog markant højere i de udsatte byområder end i resten af København. I tryghedsundersøgelsen 2024 undersøges sammenhængen mellem boligform og tryghed og heri fremgår det, at 19 % af københavnere bosat i en almen bolig var utrygge i aften- og nattetimerne mod 10 %, der bor i en ejerbolig. I tryghedsundersøgelsen findes der ikke en forklaring på forskellen i tryghed fordelt på boligformer. Dog ses der også en sammenhæng mellem uddannelsesniveau og trygheden i aften- og nattetimerne. Københavnerne med en lang videregående uddannelse er signifikant mere trygge i aften- og nattetimerne end københavnere med et andet uddannelsesniveau. På den måde kan den fortsatte forskel på andelen af utrygge københavnere i de udsatte byområder og i resten af København forklares ved beboersammensætningen; at der i de udsatte byområder bor flere københavnere med en kort uddannelse, flere der er udenfor arbejdsmarkedet og flere med en lav indkomst.

Case: Tryghedspartnerskaber i de udsatte byområder

Formålet med tryghedspartnerskaberne er at øge trygheden og mindske kriminaliteten i udsatte områder af København. Økonomiforvaltningens Team Sikker By driver tre tryghedspartnerskaber i henholdsvis Folehaven, Tingbjerg-Husum og på Amager.

Tryghedspartnerskaberne har som målsætning at nedbringe kriminaliteten og øge trygheden i områderne gennem lokalt samarbejde og aktiviteter. Hovedgrebet er et tæt og forpligtende samarbejde mellem partnerskabernes deltagere, som består af Københavns Kommunes syv forvaltninger, Københavns Polit, SSP, samt de almene boligorganisationer i områderne.

Tryghedspartnerskaberne arbejder for at styrke koordinationen mellem de relevante aktører, gennemføre relevante tryghedsskabende tiltag og støtte eksisterende tryghedsskabende og kriminalpræventive aktiviteter i områderne. Partnerskabernes aktiviteter fastlægges i årlige tryghedsplaner, der godkendes af partnerskabernes styregrupper med repræsentanter for alle parter på chefniveau. Aktiviteter er fx understøttelse af beboernes aktive deltagelse i civilsamfundet, skabelse af trygge byrum, brobygning til voksenlivet samt kompetenceudvikling og styrkelse af lokalt samarbejde.

En central aktivitet i alle tre partnerskaber er derudover at være i dialog med beboere og at kommunikere bredt ud om området, med fokus på de positive historier. At kommunikere om tryghed og løbende aflive negative fortællinger er afgørende for den oplevede tryghed blandt beboere, men også et områdes omdømme udadtil kan påvirke oplevelsen af, hvor trygt der er, og dermed lysten til at færdes i og tilflytte området

MÅL 13: MERE MEDBORGERSKAB I DE UDSATTE BYOMRÅDER

Teknik- og Miljøforvaltningen

Indikator	Baseline 2017	Status 2021	Status 2024 (2023 tal)
-----------	---------------	-------------	------------------------

Andelen af beboere i de udsatte byområder, der oplever god mulighed for at involvere sig lokalt, nærmere sig niveauet for København	De udsatte byområder: 44,9 %	De udsatte byområder: 33,9 %	De udsatte byområder: 28,6 %
	København: 43,5 %	København: 32,1 %	København: 34,3 %

Forvaltningens kommentarer

Faldet i andelen af beboere der oplever gode muligheder for at involvere sig lokalt ses både i de udsatte byområder samt resten af København. Det kan forklares ved, at Borgerpanalet, hvor undersøgelsen foretages, har fået mange flere medlemmer end da baseline blev undersøgt. Antallet af besvarelser ved undersøgelsen er derfor mangedoblet, således at den seneste er baseret på omkring 4000 besvarelser. Udviklingen bør derfor til en vis grad ses som en præcisering, idet det vurderes at de første tal var kunstigt høje. Ydermere udgør de udsatte byområder kun en brøkdel af byen, hvorfor antallet af besvarelser i disse er endnu lavere, hvilket kan forklare de større udsving her.

Generelt arbejdes der i København med aktør- og borgerinddragelse i de udsatte byområder især gennem Områdefornyelser og Forandringsplaner, hvor lokale beboere og andre interessenter inddrages i projekter, der skal forbedre byrum og lokalområder. Områdefornyelsen inddrager bredt borgere samt aktører til at medudvikle projekterne i lokalområdet, mens Forandringsplaner inddrager relevante beboere og andre aktører fx boligorganisationer, foreninger og erhverv med udgangspunkt i de almene boligområder, der arbejdes i.

Case eller indsats: Sønderbro

I Områdefornyelsen Sønderbro arbejdes der bl.a. med et projekt for at forbedre udearealerne på Sundholm som bl.a. rummer flere herberger. Områdefornyelsen har tilrettelagt en inddragelsesproces, der prioriterer udsatte borgeres deltagelse højest og skaber åbenhed og klarhed om beslutningsprocesserne i projektet.

Sønderbro Områdefornyelsen, foto af: Melissa Ørnstrup

MÅL 14: FÆRRE UNGE I DE UDSATTE BYOMRÅDER OPLEVER SOCIAL KONTROL

Beskæftigelses- og integrationsforvaltningen

Tabel 1: Oplevelsen af social kontrol i København 2019-2021

Indikator	Baseline 2019	Status 2021
Andelen af de unge i udsatte byområder, der oplever social kontrol mindskes i perioden 2017-2025*	Udsatte byområder: 7,35 pct. København: 5,6 pct.	Udsatte byområder: 6,17 pct. København: 7,04 pct.

*Tabellen tager udgangspunkt i Københavns Kommunes Medborgerskabsundersøgelse, der undersøgte oplevelsen af (bl.a.) social kontrol blandt 18-29-årige borgere bosiddende i hhv. hele København samt de udsatte byområder Amager/Sundby, Nordvest/Ryparken, Nørrebro, Tingbjerg/Husum og Valby/Sydhavnen. 3.433 besvarede spørgeskemaet.

Forvaltningens kommentarer

Tabel 1 viser, at der ikke er sket en signifikant udvikling i målet siden 2019. Ved baselinemålingen angav omkring 7 pct. af unge i de udsatte byområder i København, at de oplevede social kontrol, hvilket i 2021 var faldet til omkring 6 pct. Medborgerskabsundersøgelsen i 2021 viste, at der stadig er udfordringer med negativ social kontrol blandt unge i København, hvor særligt unge med ikke-vestlig baggrund oplever social kontrol. Medborgerskabsundersøgelsen viste i øvrigt en mindre stigning i oplevelsen af social kontrol i resten af København i perioden 2019-2021.

Det Nationale Integrationsbarometers måling af social kontrol peger på, at 17 pct. af 18-29-årige indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse, oplever at få begrænset deres frihed og selvbestemmelse af deres familie mht. valg af kæreste og ægtefælle. Målingen viser desuden, at det har ligget nogenlunde stabilt på 17 pct. siden 2018. Det bemærkes, at Integrationsbarometeret har andre indikatorer for at måle oplevelsen af social kontrol end Medborgerskabsundersøgelsen i Københavns Kommune, hvorfor barometerets tal ikke er sammenlignelige med tal som fremgår af ovenstående tabel 1.

Case eller indsats

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens arbejder med udgangspunkt i "Handleplan mod negativ social kontrol 2024-2026" med forskellige indsatser, der understøtter arbejdet med målsætningen. Der er følgende spor i handleplanen:

- Tidlig forebyggelse blandt børn, unge og forældre igennem undervisning, workshops og dialogaktiviteter på skoler.
- Social kontrol-vejledere i Jobcenter København, som rådgiver og vejleder jobkonsulenter i sager, hvor der er bekymring om negativ social kontrol, så sagerne opspores og håndteres.
- Områdebaseret indsats mod negativ social kontrol på Bispebjerg Bakke med inddragelse af lokale aktører. Formålet er at adressere det kollektive element i udøvelsen af negativ social kontrol og derigennem styrke lokalmiljøets robusthed over for dynamikker, der legitimerer udøvelsen af negativ social kontrol.

MÅL 15: FLERE BORGERE I UDSATTE BYOMRÅDER STEMME TIL KOMMUNALVALG Beskæftigelses- og integrationsforvaltningen

Tabel 1: Oversigt over valgdeltagelsen 2017-2021

Indikator	Baseline 2017	Status 2021
Valgdeltagelsen i udsatte byområder øges i perioden 2017-2025	Udsatte byområder: 56,4 pct. København: 61,9 pct.	Udsatte byområder: 56,15 pct. København: 59,97 pct.

*Databeskrivelse ift. målsætning: Opgørelsen beror på data over antallet af beboere tilknyttet de forskellige valgdistrikter i Københavns Kommune samt andelen af beboerne, der afgav sin stemme. Beboere i valgdistrikterne er opgjort sådan, at halvdelen eller derover har bopæl i et udsat byområde.

Forvaltningens kommentarer

Opgørelsen viser den stort samme valgdeltagelse ved kommunalvalget i 2021 som ved valget i 2017. Der er dermed ikke sket en udvikling hen imod en øget valgdeltagelse og indfrielse af målsætningen om, at flere borgere i udsatte byområder stemmer til kommunalvalg. Der har ikke været kommunalvalg siden 2021.

Case eller indsats

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen forventer at iværksætte en indsats i 2025 for at øge valgdeltagelsen i områder med lav stemmeprocent frem mod kommunalvalget i 2025. Indsatsen vil have særligt fokus på unge under 30 år samt førstegangsvælgere. Det vil omfatte samarbejde med kommunale og civile aktører om arrangementer for københavnere med minoritetsbaggrund, og kampagner for at oplyse om stemmeret. Der lægges vægt på samskabelse og inddragelse af lokale aktører for at styrke demokratisk deltagelse.

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen havde ikke ifm. kommunalvalget i 2021 indsats, der havde til formål at fremme valgdeltagelsen i udsatte byområder eller generelt i København. Kultur- og Fritidsforvaltningen gennemførte imidlertid konkrete indsats målrettet øget valgdeltagelsen ved kommunalvalg, herunder også i udsatte byområder. Fx blev der ifm. seneste valg i 2021 etableret en udvidet indsats i forhold til at informere borgere om muligheden for at brevstemme i eget hjem, og der blev også taget initiativ til at placere brevstemmesteder i Urbanplanen og Tingbjerg. Endelig blev der etableret et mobilt brevstemmested i form af en valgbus, som bl.a. kørte i udsatte byområder.

Den strukturelle tilgang

MÅL 16: MERE SAMMENHÆNGENDE BY

Teknik- og Miljøforvaltningen

Indikator	Baseline 2017	Status 2021	Status 2024
Antallet af overgange pr. kilometer barriere (fx regionalvej, volde eller jernbaner) i de udsatte byområder skal øges, således at de udsatte byområder hænger bedre sammen med resten af byen	Barrierelængde: 39,9 km Overgange: 113 Overgange pr. km: 2,8	Barrierelængde: 38,9 km Overgange: 123 Overgange pr. km: 3,2	Barrierelængde: 38,9 km Overgange: 133 Overgange pr. km: 3,5

Forvaltningens kommentarer

Der er registreret i alt 20 nye overgange siden 2017, mens den samlede barrierelængde er blevet 1 km kortere. I de seneste år har især etableringen af Kulbaneparken bidraget med en række nye overgange, og været med til at øge sammenhængen i boligområderne omkring Kulbanevej. Ligeledes har åbningen af Nordvestpassagen ved Mjølnerparken skabt nye muligheder for færdsel på tværs af bydelen, samtidigt med at flere grønne områder på tværs af byen er blevet lettere tilgængelige fra de udsatte byområder. Københavns Kommune og Teknik- og Miljøforvaltningen via Områdefornyelsen har i øvrigt fokuseret på overgange over mindre veje med meget trafik, samt andre overgange, som ikke nødvendigvis figurerer i tallene ovenfor (idet kun regionalveje tæller med som en barriere), men ikke desto mindre er med til f.eks. at lette færdslen til og fra skole for børn og unge, eller øge adgangen til rekreative områder.

CASE: KULBANEPARKEN

Områdefornyelsen har i en årrække arbejdet på at Kulbanekvarteret skal være et attraktivt sted at bo, med stor bykvalitet og sammenhæng til de omkringliggende bydele. Det har især markeret sig i arbejdet med Kulbaneparken, som med blandt andet kunstgræsbane, byhaver, udendørs køkken og kunstinstallationer, udgør kvarterets hjerte.

Kulbanekvarteret var mærket af at være etableret med udgangspunkt i den motortrafikvej, som oprindeligt var tiltænkt at løbe igennem. Kvarteret fremstod derfor opdelt, uden samlingssteder og med dårlige forbindelser mellem kvarterets dele samt den omgivende bydel. I tæt samarbejde med grundejerne i området, er det lykkedes at forbedre farbarheden i området markant, blandt andet med nye stisystemer langs samt på tværs af Kulbaneparken, komplimenteret af trafikale forbedringer på Kulbanevej der skaber mere trygge overgange og en mere naturlig overgang til parken.

Resultatet er at området i dag er mere sammenhængende, både internt og til f.eks. naboområdet Grønttorvet. Beboerne i området oplever øget trykthed når de færdes i Kulbanekvarteret, og større tilfredshed ved at bo der.

De nye forbindelser har gjort at flere færdes gennem Kulbaneparken til dagligt, mens nye samlingssteder har gjort bylivet mere levende.

Kulbaneparken i Valby, udviklet i samarbejde med beboere, frivillige og aktører i nærområdet gennem Områdefornyelsen Kulbanekvarteret fra 2016-2021. Fotograf: Jens Panduro.

MÅL 17: MERE Blandet BOLIGMASSE I DE UDSATTE BYOMRÅDER

Økonomiforvaltningen

Ved denne målsætning afreporteres der på antallet af privatejede boliger (ejerboliger, andelsboliger og private udlejningsboliger) i de udsatte byområder. Da almene boliger udgør knap halvdelen af boligerne i de udsatte byområder, vil flere private boliger gøre boligmassen mere blandet. Boligfordelingen i 2017 (baseline) og 2024 er angivet i tabellen nedenfor.

Indikator	Baseline 2017	Status 2021	Status 2024
Der skal etableres 2.500 private boliger i de udsatte byområder i 2025	De udsatte byområder: Ejerboliger: 4.920 (7,2%) Private udlejningsboliger: 11.308 (16,5%) Andelsboliger: 17.450 (25,5%)	De udsatte byområder: Ejerboliger: 5.162 (7,7%) Private udlejningsboliger: 12.854 (18,5%) Andelsboliger: 16.649 (24,6%)	De udsatte byområder: Ejerboliger: 5.994 (8,5%) Private udlejningsboliger: 13.065 (18,5%) Andelsboliger: 15.398 (21,8%)

	Almene boliger: 33.330 (48,8%) Kommunalt eller stats- ejede boliger: 1.321 (1,9%) KK-gennemsnit: Ejerboliger: 62.919 (20,4%) Private udlejningsboli- ger: 80.985 (26,3%) Andelsboliger: 98.544 (32,0%) Almene boliger: 61.096 (19,8%) Kommunalt eller stats- ejede boliger: 4.387 (1,4%)	Almene boliger: 33.688 (47,4%) Kommunalt eller stats- ejede boliger: 1.327 (1,9%) KK-gennemsnit: Ejerboliger: 70.945 (21,5%) Private udlejningsboli- ger: 93.024 (27,0%) Andelsboliger: 97.531 (30,8%) Almene boliger: 63.962 (19,3%) Kommunalt eller stats- ejede boliger: 4.498 (1,4%)	Almene boliger: 34.749 (49,3%) Kommunalt eller stats- ejede boliger: 1.323 (1,9%) KK-gennemsnit: Ejerboliger: 74.596 (21,7%) Private udlejningsboli- ger: 102.261 (29,8%) Andelsboliger: 96.810 (28,2%) Almene boliger: 65.460 (19,1%) Kommunalt eller stats- ejede boliger: 4.373 (1,3%)
--	--	--	---

Tallene viser, at udviklingen mellem 2017-2024 er gået i den rigtige retning ift. at nå målet om etablering af 2.500 private boliger (ejerboliger, andelsboliger og privatudlejningsboliger) i de udsatte byområder i 2025. Der er siden 2017 etableret 779 private boliger i de udsatte byområder. Antallet af ejerboliger og private udlejningsboliger er steget med hhv. 1.074 og 1.757 boliger fra 2017. Der er derimod forsvundet 2.052 andelsboliger. Det skyldes, at flere, mindre andelsboliger er lagt sammen. Derfor er antallet af private boliger, der er etableret i de udsatte boligområder også faldet siden statusrapport i 2021. Flere større boliger kan bidrage positivt til en blanded beboersammensætning i områder, der er karakteriseret ved, at der i overvejende grad er mindre boliger.

Der er flere projekter på vej med private boliger i de udsatte byområder. Bl.a. sker der en tilvækst af private boliger (ejerboliger og privatudlejning) i Tingbjerg/Utterslevhuse. I Tingbjerg forventes der i alt opført over 2.000 private boliger frem mod 2030.

Økonomiforvaltningen vurderer på den baggrund, at det ikke er realistisk at nå ambitionen om en tilvækst af 2.500 private boliger senest i 2025, men at ambitionen vil realiseres frem mod 2030.

MÅL 18: MERE ATTRAKTIVE BOLIGER AF TIDSSVARENDE KVALITET I DE UDSATTE BY-OMRÅDER

Teknik- og Miljøforvaltningen

Målet har to dimensioner. Den første dimension omhandler boligernes indvendige eller bygningsmæssige kvalitet i form installationsmangler m.v. Den anden dimension omhandler den rekreative værdi i form af gårdhaver tilknyttet boligen.

Status 2024: Boliger med installationsmangler, manglende fjernvarme, støjbelastning og højt energiforbrug

Målsætningen om at reducere antallet af boliger med installationsmangler og højt energiforbrug er overordnet set blevet indfriet, mens løbende præcisering og opdatering af datagrundlaget gør, at det er svært at sige noget endegyldigt om antallet af støjbelastede boliger.

Indikator: Antallet af boliger med installationsmangler, støjbelastning og/eller et højt energiforbrug skal reduceres	Baseline 2017	Status 2021	Status 2024
Boliger uden toilet og/eller bad	De udsatte byområder: 2.921 (4,3%) København: 20.438 (6,6 %)	De udsatte byområder: 2.434 (3,5%) København: 18.182 (5,5%)	De udsatte byområder: 2.198 (3,1%) København: 18.544 (5,4%)
Boliger uden fjernvarme	De udsatte byområder: 4.046 (5,9%) København: 10.761 (3,5%)	De udsatte byområder: 2.400 (3,4%) København: 6.100 (1,8%)	De udsatte byområder: 1.191 (1,7%) København: 5.972 (1,7%)
Støjbelastede boliger	De udsatte byområder: 30.602 (44,8%) København: 161.372 (52,4%)	De udsatte byområder: 32.175 (46,2%) København: 135.364 (41%)	De udsatte byområder: 37.015 (52,5%) København: 169.009 (49,2%)
Ejendomme med energimærke D-G	De udsatte byområder: 1.187 (37,9%) København: 10.960 (32,5%)	De udsatte byområder: 1.319 (40,6%) København: 13.412 (38,4%)	De udsatte byområder: 1.183 (36,2%) København: 12.765 (36,3%)

Kilde: Bydata. I parentes opgjort som andel af den samlede boligmasse for området.

Boliger uden toilet og/eller bad

Antallet af boliger i de udsatte byområder, der mangler toilet og/eller bad er faldet med 25%, og ligger relativt til den samlede boligmasse et stykke under resten af København, hvilket er positivt. Boligkommissionen har siden 2023 gennemført en opsøgende indsats overfor ejendomme med boliger uden eget toilet i lejligheden, hvilket har bidraget til at accelerere reduktionen i antallet af den slags boliger. Der er herudover fortsat mange boliger i København uden eget bad i lejligheden. Borgere som mangler toilet og/eller bad har siden 2018 kunnet søge byfornyelsesstøtte til etableringen via Toiletpuljen. En del af det procentvise fald kan forklares med, at det totale antal boliger øges gennem nybyggeri – og der ikke bygges boliger som mangler toilet/bad.

Boliger uden fjernvarme

Da der er tilslutningspligt i København, har antallet af boliger uden fjernvarme været faldende i hele perioden. Her er det værd at lægge mærke til at efterslæbet mellem udsatte byområder og resten af København er blevet

reduceret til 0 mellem 2017-2024, så der i dag ikke er forskel på hvor stor en andel af boligmassen der mangler fjernvarme. Der ses altså især et stort fald i antallet af boliger i de udsatte byområder, som er uden fjernvarme, så der i dag er 70% færre af disse. Sammenlignet med kommunen generelt er andelen af boligmassen som er uden fjernvarme i dag ens, men faldet har været størst i de udsatte byområder siden 2017.

Støjbelastede boliger

Udviklingen i støjplagede boliger skal ses i lyset af, at der ved den seneste kortlægning fra 2022 er indført en række tekniske ændringer vedrørende asfalt i beregningsmodellen, som har påvirket kortlægningens resultater markant. Samtidig har Københavns Kommune valgt at gøre brug af et nyt og mere retvisende trafikgrundlag til beregning af trafikens støjudledning. Nybyggeri i støjbelastede områder tæller også med i opgørelsen, selvom der er indført støjdæmpende foranstaltninger i byggeriet, fordi kortlægningen optæller støjbelastede boliger ud fra det udendørs støjniveau på den mest støjbelastede facade.

Energimærkning

Der var en relativt stor stigning i antallet af ejendomme med energimærke D-G mellem 2017 og status i 2019, på 270 ejendomme i de udsatte byområder og 3100 i resten af byen, hvilket skyldtes at energimærkning oftest først sker ved salg for ældre bygninger. Siden 2019 er antallet faldet for både de udsatte byområder og resten af København, men faldet har været størst i de udsatte byområder. Således er efterslæbet i forhold til resten af København blevet reduceret til 0 siden 2017-2019, hvor de udsatte byområder lå ca. 5 procentpoint højere end København.

Fra Klimaplanarbejdet kan vi se at der generelt er sket et betydeligt fald i antallet af ejendomme og boliger med energimærke D-E-F-G de senere år, hvor mange er rykket til C. Dette er dels på grund af renoveringer, og dels på grund af en ændring i beregningsmetoden fra 2018 som slår igennem efterhånden som ejendommenes energimærker skal fornys. De tilbageværende D-E-F-G energimærkede ejendomme er typisk enfamiliehuse og villaer samt små og mellemstore private boligforeninger i ældre ejendomme, der er drevet frivilligt og kan mangle organisatoriske og økonomiske ressourcer til at igangsætte en renovering. Disse ejerformer er primært koncentreret andre steder end i de udsatte byområder. Dog kan et dårligt energimærke have en særligt stor påvirkning i udsat by, da omkostningen til opvarmning udgør en større andel af folks indtægt. En del af faldet i den procentvise andel kan herudover forklares med, at alt nybyggeri er certificeret i energiklasse A, og dermed reducerer den relative mængde af ejendomme med dårlige energimærker. I opgørelsen er der ikke medtaget ejendomme uden energimærker, som udgør et væsentligt mørketal. På byniveau drejer det sig om 12.456 bygninger til boligformål (35,5%), eller 39.959 ud af 340.878 boliger (11,7%). Det er lovpligtigt at have et gyldigt energimærke ved salg eller udlejning af en bolig, og dermed vil bl.a. en del enfamiliehuse der ikke har skiftet ejer siden 2010 ikke være energimærkede.

STATUS: TIDSSVARENDE GRØNNE FRIAREALER - RENOVEREDE GÅRDHAVER

Indikator: Antallet af boliger med tidssvarende grønne friarealer med plads til leg og ophold i tilknytning til boligen nærmer sig niveauet for København	Baseline 2017	Status 2021	Status 2024
Andelen af potentielle gårdhaver, der ikke er renoveret	De udsatte byområder: 52% København: 44%	De udsatte byområder: 50% København: 45%	De udsatte byområder: 47% København: 42%

Siden 2021 renoveres cirka 4-6 gårde om året. De kommende år fokuserer gårdhaveindsatsen fortsat på de udsatte byområder, da Teknik- og Miljøudvalget i 2024 har besluttet, at gårdhaveprojekter i udsatte byområder samt områdefornyelser skal prioriteres og samtænkes med andre parametre som kompleksitet, nedslidthed og klimatilpasning. Samtidig er gårdhaveventelisten åbnet igen fra 2024. Der gøres en særlig indsats for, at få karrierer i områdefornyelser til at skrive sig på.

CASE: FREMTIDENS GÅRDHAVER

Fremtidens Gårdhaver er et ambitiøst demonstrations- og byfornyelsesprojekt (2013-2024), der viser, hvordan der kan skabes synergi mellem byfornyelsen af nedslidte privatejede gårde og kommunens og Hofor's klimatilpasnings- og skybrudsindsats på de offentlige områder.

Demonstrationsprojektet er mundet ud i tre gårdhaveprojekter på Askøgade, Straussvej og Tomsgårdsvej samt gårdhaven i Klimakarréen, der alle ligger i en tidligere Områdefornyelse. Projekterne viser på forskellige måder, at gårdhaverne kan håndtere og tilbageholde store regnmængder og samtidig skabe attraktive friarealer og bedre bokvalitet for københavnere ved at udnytte regnvandet, så det giver rekreativ værdi i hverdagen fx til vandleg, sø, kanaler, begrønning, biodiversitet eller anvendes i vaskerier og toiletskyl

Fremtidens Gårdhaver demonstrerer også løsninger, der understøtter den grønne omstilling fx ved brug af genanvendte byggematerialer, alternative byggemetoder og fokus på CO2 reduktion fra projektstart til anlæg.

Det har vist sig at være økonomisk fordelagtigt, når gårdhaverenoveringer integreres med et regnvandsteknisk anlæg. Projektets erfaringer omsættes i igangværende og kommende gårdhaveprojekter.

Fremtidens Gårdhave ved Tomsgårdsvej, foto: Gårdhaver, Byfornyelsen

